

mallorca socialista

N.º 20 / Gener 1980 / 25' — Pts.

EDITORIAL

Anem per feina

Mallorca segueix comptant amb una organització política autòctona, ideològicament coherent —nacionalista i socialista— i amb una voluntat clara d'incidir sobre la realitat mallorquina per a transformar-la. El PSM surt del Vè Congrés desproveït de dogmatismes doctrinaris, i decidit a actuar sense renunciar als seus principis bàsics, sense desviar-se cap a la dreta ni cap a l'esquerra.

El PSM recull una immensa herència històrica. Per dir-ho d'alguna manera recull el llegat —potser no massa brillant, però indicatiu d'una voluntat de sobreviure— d'allò que ha estat definit com a "mallorquisme polític". El PSM es reconeix hereu de la lluita per una Mallorca dotada d'institucions d'autogovern, amb una cultura autòctona en plenitud i amb una llengua que sigui vehicle de comunicació científica i instrument de creació literària. En aquesta hora esperçada ens vénen els noms dels vells lluitadors com Lluís Martí, Gabriel Alomar, Guillem Forteza, Alexandre Jaume i tant d'altres. El PSM sap que per guanyar el futur, la reconstrucció nacional ha de lligar-se a un ideari obert, dinàmic i democràtic de profund canvi social. Per això el nacionalisme i el socialisme autogestionari són les peces clau que donen coherència plena a la nostra lluita per una nova Mallorca.

Els enemics d'aquesta nova Mallorca voldrien veure desfeta la seva cina de transformació. Voldrien que el PSM tombés cap a una extrema esquerra, plena de dogmatisme ideològic però de nul·la incidència dins la societat mallorquina. ¿Qui tem un partidet minúscul i testimonial? Però hi ha també aquells que voldrien veure el PSM avui coherent com a força socialista i nacionalista, convertit en un confús calaix de sastre on el nacionalisme fes de tapadora d'ideologies oposades. El nacionalisme interclassista i incoherent, amb crides a la unitat nacional com a màscara per ocultar els conflictes socials, pertany al passat.

El PSM que surt del Vè Congrés enfortirà el seu aparell organitzatiu, incrementarà la seva militància i la seva implantació geogràfica i sectorial, però sense renunciar per això a mantenir la seva plena coherència ideològica. Aquesta lluita, però, no serà en solitari. La transformació de Mallorca serà obra de l'acció combinada i conjunta de les forces progressistes que actuen a l'illa. La unitat de l'esquerra i la plena sobirania del PSM com a força política que fa lliurement el seu camí com a organització autònoma, amb el nacionalisme i el socialisme com a trets essencials, han d'equilibrar-se per tal d'arribar a una actuació pragmàtica exempta de dogmatismes i sempre oberta al compromís amb forces polítiques diferents per tal d'anar avançant cap a la transformació de la realitat de Mallorca.

Dins el PSM hi ha tan sols una ideologia —socialista i nacionalista— i un objectiu estratègic fonamental —l'alliberament nacional i de classe— però admetent la coherència ideològica i estratègica, dins la nostra formació política conviuen avui tendències diverses que donen lloc al debat polític que fa avançar i enriquir el PSM, evitant-li tot dogmatisme exclusivista.

En fi, el PSM surt del Vè Congrés fort i dinàmic. Amb les Agrupacions Territorials i Comarcals com a llocs de treball i reflexió dels nostres militants. Amb uns Secretariats Sectorials destinats a analitzar i oferir concretes alternatives a la realitat de Mallorca. Amb un Consell de Direcció Política com a òrgan suprem de debat i decisió democràtica. I amb una Comissió Executiva que es limitarà estrictament a materialitzar els acords d'aquest Consell democràtic. En definitiva tenim un PSM per a transformar Mallorca. Anem per feina.



Ha acabat el Vè Congrés del PSM.

Comença ara una nova etapa. Sense que això representi ni continuisme ni trencament amb la ideologia sustentada fins ara.

És cert que hi ha hagut una certa divergència de parels fruit, més que res, d'una deficient informació interna, però el resultat, ara com ara, és inalterable. Agradir o no agradir totalment l'hem d'acceptar amb totes les conseqüències. Primerament per coherència amb nosaltres mateixos. Per enfortir la democràcia interna del partit. Per donar una imatge externa d'allò que som i volem ser.

Volem engrandir el partit. Consolidar-lo.

Ningú no s'ha de sentir

incòmode dins la nova estructura.

Tothom hi ha de cabre. Tothom que se senti nacionalista i socialista.

Cal lluitar per Mallorca. I des d'aquí volem fer una crida a tots els qui estimen de veritat Mallorca.

Perquè Mallorca és dèbil. Dominada pel capitalisme de rapinya, sotmesa per les forces d'ocupació, colonitzada per una llengua estrangera, oprimida per una cultura forana, degradada pel progrés mal entès, necessita el nostre major esforç i interès.

Fa dos-cents seixanta-quatre anys que està malalta. I nosaltres coneixent les causes hem d'arribar al tractament adequat amb l'ajuda solidària de tot el poble mallorquí.

El PSM és l'eina de convergència de tots els qui volen una Mallorca nostra, lliure i socialista.

Continua el pacte d'esquerres a l'Ajuntament de Ciutat (Pág. 3)

Les pedreres: una amenaça també per Sóller (Págs. 4-5)

EUSKADI: un país ben complex

Conversa amb Joan Mari Torrealdai,
sociòleg i escriptor basc (Pág. 7)



El Vè Congrès del PSM

Els dies 21, 22 i 23 de desembre, el P.S.M. va celebrar a Algaida el seu Vè Congrès, amb assistència de representacions de: Algaida, Andratx, Alcúdia, Artà, Campanet, Campos, Capdepera, Ciutat, Inca, Manacor, Montuiri, Pollença, Porreres, Santa Maria, Sa Pobla i Sòller.

Després de la nova fase política, marcada per les eleccions als Ajuntaments i Consell, i la necessitat d'organitzar la lluita per un Estatut suficientment ampli i d'acord amb els interessos de les classes populars de Mallorca; es feia necessària una reflexió sobre la política a seguir pel P.S.M. i sobre el tipus de partit que cal construir.

El divendres dia 21, es va fer l'apertura, pronunciant-se salutacions al Congrès de part dels diversos partits democràtics convidats.

El dissabte, es va dedicar a la discussió de la ponència política, així com de la presentada per l'agrupació de Ciutat, al considerar el Congrès que ambdues no eren contradictòries, sinó que de fet es complementaven. Del debat, cal ressaltar que es va considerar convenient el mantenir les alternatives sectorials presentades per la ponència oficial, amb algunes excepcions de qüestions no suficientment debatudes. D'altra banda, el Congrès va decidir mantenir el text de l'Agrupació de Ciutat sobre el tipus de partit, tot i afegir-hi una esmena presentada per en Mateu Ferrà-Ponç i en Mateu Morro.

El diumenge dematí, es va debatre la ponència d'organització, de la que cal remarcar la reafirmació del P.S.M. com a partit socialista autogestionari i nacionalista, que té el marxisme com a mètode d'anàlisi de la realitat; i la reestructuració de l'executiva sobre la base d'una permanent col·legial formada per tres membres, eliminant així el càrrec de secretari polític, i nou secretaries.

La tarda del diumenge, després d'aprovar la ponència d'organització, es va passar a la votació de llistes per la Comissió Executiva, sobre la qual es van manifestar dues posicions: un sector del partit presentava una

llista, basant-se en que la situació interna i externa del partit necessitava una sortida política immediata, mentre un altre considerava que donada la situació expressada en el Congrès, era convenient formar una Comissió Gestora Provisional, que regís el partit mentre es preparava una altra sessió, on fos possible una altra solució.

La votació, va ser favorable per poc marge a la llista presentada, quedant l'Executiva elegida de la següent manera: Una Comissió Permanent formada per: Secretari de Coordinació Sectorial: Damià Ferrà-Ponç; Secretari de Relacions Polítiques: Sebastià Serra; Secretari de Política Autonòmica: Biel Oliver; i les secretaries següents: Municipal: Pere Sampol; Sindical: Joan Sastre; Administració i finances: Jaume Montecades; Organització: Joan Perelló; Formació i estudis: Aina Sitges; Propaganda i publicacions: Rafel Oliver; Acció Territorial: Nicolau Canyelles, Mateu Morro i Andreu Oliver.

Del Vè Congrès del P.S.M., destaquen tres coses:

a) La importància que té pels nacionalistes d'esquerres de Mallorca, la reafirmació del P.S.M. com a partit, en aquests moments caracteritzats per la necessitat d'avançar en la lluita per les llibertats na-

cionals i l'Estatut, i en que el P.S.M. és la única expressió independent d'opcions estatals, de la voluntat nacional de les classes populars mallorquines.

b) El caràcter absolutament democràtic de les discussions, sense cap altra limitació a la llibertat d'expressió, que la imposada pel respecte als congressistes i al partit.

c) La voluntat de construir un partit, plenament adaptat a la realitat mallorquina el qual sense abandonar en absolut la seva unitat estratègica, sigui capaç d'aglutinar els sectors més avançats políticament del poble mallorquí.

Amb el Vè Congrès comença una nova fase en la vida del P.S.M., una fase en la que la pràctica política al costat del poble mallorquí, i el debat democràtic intern que sempre ha caracteritzat el nostre partit, seuran els factors que en determinaran el desenvolupament. Una vegada més és necessària la crida a tots els nacionalistes d'esquerres. Reforçar el Partit Socialista de Mallorca és una tasca que exigeix l'esforç col·lectiu de tots els lluitadors per l'alliberament nacional i de classe.

Redacció

mallorca socialista

Publicació del Partit Socialista de Mallorca.

Responsable:
Rafel Oliver Figuilles

Consell de Redacció:
Antoni i Alomar
Joan Perelló Ginard
Damià Pons Pons

Publicitat:
Josep Pascual i Torres

Col·laboradors:
Joan Adrover, Miquel Adrover, Víctor Alomar, Jaume Armonjol, Daniel Bastida, Josep Bernad, Margalida Bujosa, Llorenç Capellà, Margalida Capellà, Joanot Colom, Guillem Coll, Jaume Corbera i Pou, Assumpció Cortés, Joana Ma. Fiol, Climent Garau, Eberhard Grosske, Pere Jofre, Miquel Llambies, Josep Maria Llompard, Isidor Mari, Joan Mesquida, Santiago Miró, Llorenç Mora, Jaume Morey, Andreu Murillo, Andreu Oliver, Biel Oliver, Jaume Obrador, Guillem Pomar, Damià Ferrà-Ponç, Pere Sampol, Antoni Serra, Sebastià Serra, Jaume Sureda, Joan Tortella, Francesc Trobat, Jaume Vidal.

Edita:
Partit Socialista de Mallorca
Redacció i administració:
Carrer Temple, 7, Ciutat de Mallorca.

Tel. 22-14-14.- 221626

Imprimeix:
Editoria Balear S.A.
Dipòsit Legal: PM 511-77

Els escrits publicats pel "Mallorca Socialista" no representen necessàriament la línia política del P.S.M., aquesta es manifesta únicament a l'editorial.

Sector crític: per què?

Sense cap dubte, les ponències aprovades en el Vè Congrès han constituït un important avanç en l'aprofundiment de la nostra anàlisi política com a partit.

La fixació d'uns objectius polítics tàctics, la determinació dels sectors socials que volem aglutinar entorn d'aquests objectius, la determinació d'uns criteris bàsics d'actuació municipal i la reafirmació inequívoca de l'espai polític del partit, eren elements indispensables per poder continuar la nostra tasca política i, en aquest sentit, els objectius es poden considerar plenament satisfets.

D'altra banda, i des d'un punt de vista organitzatiu, la desaparició de la figura del secretari polític i la configuració de la comissió executiva com a un organisme "executor" de les directrius emanades del Consell (i no com a un organisme de direcció política) constitueixen dos elements bàsics que, sens dubte, contribuïren en gran mesura a garantir el funcionament democràtic del nostre partit.

A partir d'aquí, per tant, el repte que se'ns planteja a tots els militants del PSM és el de dur a la pràctica CONJUNTAMENT les tasques fixades pel Vè Congrès i, en definitiva, el de saber ser fidels, amb una pràctica política coherent, a l'alternativa política que el nostre partit representa.

No obstant això, seria il·lusori políticament intentar ignorar les divergències internes que ens dugueren a la convocatòria d'un Congrès extraordinari, així com les causes externes que han provocat, i provoquen, la dita "crisi d'identitat" del nostre partit.

Mentre el PSM continuï essent l'únic partit nacionalista de Mallorca, és un fet històric, sociològic i científicament comprovable que el PSM sofrirà, com ha sofert i sofreix actualment, una contínua pressió, fonamentalment externa, de cara a que el nostre partit assumeixi la bandera d'un nacionalisme interclassista o, al manco, per a que el seu socialisme es converteixi en qualque cosa indefinida "que no se sabe exactament lo que

es".

D'altra banda, i a nivell intern, el no haver pogut aconseguir una executiva de síntesi en el passat Congrès, ha suposat una representació desequilibrada dins la Comissió executiva dels diversos sectors d'opinió del partit i, en definitiva, no ha contribuït en res a una futura i satisfactòria superació dels difícils moments pels quals travessa el partit.

Aquests dos elements, l'un intern i l'altre extern, ens han fet prendre consciència, a una part de la militància de base del PSM, de la necessitat de coherentitzar els nostres esforços dins el partit en un sentit determinat i formant una tendència organitzada.

Els nostres objectius són ben clars:

1.- Vetllar pel manteniment de la coherència ideològica del partit.

2.- Impulsar una dinàmica política conseqüent amb el nostre espai polític i amb les tasques definides en el Vè Congrès. El primer punt està prou clar. El dit "sector crític" del PSM posarà en joc tots els mecanismes necessaris per a que les tesis aprovades en el Vè Congrès no siguin desvirtuades per accions polítiques més o manco aïllades i per a que la nostra imatge pública no sigui deteriorada per declaracions a la premsa més o manco fora de tò.

El segon punt, tant important com el primer, vol significar que cap opció política es pot definir exclusivament "a la contra" i que, en aquest sentit, l'alternativa del sector crític s'ha de manifestar, i es manifestarà, en propostes concretes d'acció política que s'apiguin connectar amb aquest nou tipus de partit que vol ser el PSM.

Per tant, la tendència crítica del partit, pendent encara de l'assemblea a celebrar a mitjans d'aquest mes, està concebuda, essencialment, com a una eina de treball per a coherentitzar, en el sentit abans expressat, una part de la nostra feina política.

Intentar veure intencions soterrades més en-

lla d'aquests objectius no pot ser, en aquests moments, més que fruit de la mala fe.

Creim que si qualque cosa ha perjudicat fins ara al PSM ha estat precisament la manca de claredat i franquesa a l'hora d'exposar els diversos plantejaments polítics, la manca de debat polític i l'excés d'enfrontament personal, la manca de feina política i l'excés de crítica destructiva.

En aquest sentit, la tendència crítica del PSM s'ha constituït com a una eina de debat i de feina política, plenament integrada dins el conjunt del PSM, que vol contribuir, obertament i sense "tapujos" al procés de diàleg i clarificació política que haurà de presidir el futur immediat del nostre partit.

Eberhard Grosske Fiol

SUSCRIBIU-VOS
A UNA REVISTA AL SERVEI
DE LA NOSTRA CULTURA
DEL NOSTRE POBLE

WUC

Apartat 619
PALMA DE MALLORCA

Continua el pacte d'esquerres a l'Ajuntament de Ciutat

Males llengües havien fet creure a importants sectors de la nostra Ciutat que el PSM, després del V Congrés i tenint la clau del pacte, seria capaç de rompre'l, per quedar més lliure i votar a cada moment segons els interessos del PSM, oblidant els de la majoria d'esquerres.

La prova de que això no ha estat així és la reunió que fèrem el dijous dia 3 de gener els tres partits d'esquerres que tenim representació a Cort. Tots hem valorat positiu el pacte fins al moment actual, hem demostrat la nostra voluntat de mantenir-lo i hem començat a estudiar les prioritats que han de servir de línies mestres del pacte.

Seria caure en una trampa que ens posa la dreta, creure que l'ajuntament de Ciutat té dificultats per a funcionar correctament i per a fer una política eficaç, el fet de que no es doni participació a UCD en el govern municipal. Les dificultats vénen bàsicament de l'herència que hem rebut, del desordre i del caos econòmic, de la protecció centralista i manca d'autonomia a tots els nivells, per enumerar algunes causes.

I aquestes causes són polítiques, perquè són fruit d'una situació política heretada o actual. Volem sumar a les actituds demagògiques de UCD en nom de l'eficiència, seria oblidar els interessos que representa i en definitiva seria enganyar les classes populars. Una altra cosa és fer un programa de necessitats popular —cosa que ens és imprescindible— per a forçar a UCD a

no posar-hi traves o a que quedi desmascarat.

La nostra força dins el pacte no crec que s'hagi d'emprar per amenaçar als altres partits d'esquerres de rompre'l per a possibles enteses amb UCD, cosa que els ciutadans autènticament d'esquerres mai ens perdonarien, sinó per a forçar als mateixos partits d'esquerres a posicions coherents amb els interessos que defensam, a la necessitat d'explicació del vot en el cas més conflictiu, a adoptar una posició crítica en tot moment, a establir unes reunions periòdiques dels tres partits per a mútua vigilància de les línies bàsiques pactades, etc.

Pensar, per tant, en un pacte per a tenir batle socialista i després quedar lliure a cada moment, per a votar cada partit com millor li pareixi és un infantilisme polític per inexperiència de govern. Ningú voldria aquesta responsabilitat basada damunt una cosa tant inestable. Però el que el PSM tampoc pot acceptar és el fet de que votar batle PSOE és votar programa PSOE i beneir totes les actuacions del PSOE. Cada partit ha de poder quedar diferenciat davant l'electorat i davant tots els ciutadans. Per això els moments de rediscussió del pacte, després de 8 mesos de pràctica, són molt importants per a fer marcapis i pactar de veres un programa d'actuació municipal d'esquerres.

Per tot això estic content de que el PSM hagi col·laborat a mantenir el pacte d'esquerres. Valor molt positiu la voluntat dels tres partits de mante-

nir una imatge molt més coherent que fins ara. Crec que nosaltres, com a partit nacionalista i socialista autogestionari, que lluita ja des d'ara per l'alliberament nacional i de classe com una mateixa lluita, hem de forçar a que la imatge nacionalista i socialista vagi apareixent clara i de cada vegada més a l'aire davant els ciutadans.

El pacte d'esquerres encara de dur a resoldre els problemes de Ciutat, però des d'una perspectiva nova, creant un nou model de societat, una participació real dels ciutadans, privant par damunt tot els interessos de les capes populars i dels sectors oprimits de la nostra Ciutat.

A esser capdavanters d'aquests interessos hi estem cridats nosaltres, per esser el PSM un partit sobirà, no vinculats a cap pacte estatal, cosa que hem de deixar ben clara en el pacte d'esquerres a l'Ajuntament de Ciutat. Hem d'esser-ne capdavanters perquè de fet i a més és una cosa coneguda de sobres molts són els sectors populars que estan pendents de la nostra coherència en les diferents actuacions. Però no oblidem que la nostra tasca no acaba dins l'ajuntament. Hem de treballar de veres dins les organitzacions populars, les hem de crear, hem de vetllar per la seva autonomia a fi que siguin crítiques a tots els nivells, mobilitzadores, i creadores d'una autèntica consciència popular i democràtica.

Jaume Obrador

LLENGUA I ENSENYAMENT

(Gloses al Decret que incorpora la Llengua Catalana al Sistema d'Ensenyament de les Illes Balears)

De fa un parell de mesos tot és parlar del Decret de Bilingüisme. Per començar, parlem d'aquesta dos termes.

Decret és una resolució del poder executiu, de caràcter general. Observem que és un Decret per a Balears i que l'han decretat a Madrid. Ja se sap que estam millor, que l'any quaranta, que això és un primer sastre, que el món no se va fer en un dia i etc., etc., però la política educativa i lingüística de Mallorca, de Menorca, d'Eivissa, de Formentera, la fan a Madrid.

L'altre terme, "bilingüisme", és un mot que no feia part al poder ni en temps d'en Franco, perquè és confusori, fal·laç, enganyador, i com a tal afavoridor d'una política assimiladora, mantenidor d'un statu que només pot dur, a la llarga, a la mort de la llengua catalana.

Serà bilingüe aquell individu que ha après dues llengües al mateix temps, que les usa indistintament en qualsevol registre o en qualsevol situació, i que sent les dues llengües com a pròpies. Aquest fenomen se dona en pocs casos i sempre en individus, mai en un poble.

Els mallorquins no som bilingües. La llengua que aprenem de petita és la catalana. Aquesta és la nostra llengua com a poble, la que sentim com a pròpia. Hi ha a les nostres illes un 20 o un 30 per cent de residents que tenen com a llengua materna la castellana (i en pocs casos l'anglès o una altra). Molts d'ells són temporers; varen venir per la immigració forçada pel subdesenvolupament en què el latifundisme i el franquisme han mantingut el sud de la Península Ibèrica. La llengua castellana, però, no és la nostra. És la que patim en les situacions més directament controlades pel poder estatal: els mitjans de comunicació, l'escola. — Precisament aquesta imposició lingüística que patim ha possibilitat que els immigrants no s'hagin assimilat lingüísticament en la majoria de casos, i aquest fet encara ha agreujat la nostra colonització. Els immigrants jueus, més o menys involuntàriament, un paper de "piedra-negra".

Usar el terme bilingüisme per a la nostra realitat és d'una ingenuïtat tan

perversa com dir que nosaltres som bilingües perquè tenim dues economies: la familiar, que més o manco controlam, i la insular, que és controlada pel poder estatal.

Més d'una personalitat intel·lectual "espanyola" ha tingut interès a difondre aquest terme i a justificar la situació colonial.

Menéndez Pidal, a "Cataluña bilingüe", diu: "El estado, lejos de buscar la muerte del catalán —vol dir que pensa en la seva mort— "debe promover su estudio, aunque no el estudio empírico y elemental de la escuela que es innecesario" —??— "y no se puede sumar con el preciso" —per a la mort del català— "de la lengua nacional" —pel context se suposa que se refereix a la castellana— "sino el estudio más profundo y científico en la Universidad"; i proposa que s'estudiï com a llengua romànica a totes les facultats de lletres espanyoles, com el llatí.

La imposició del castellà en els usos públics, "important", de l'idioma és exaltada per Unamuno a "Andanzas y visiones españolas: Cuando Querol quiso cantar el amor (...) lo hizo en castellano y no en valenciano y mucho menos en catalán". Interessa això: que el català es mantingui en situacions folklòriques, per tal que se pugui dir que és respectat, però que no pretengui ultrapassar aquests límits.

El Decret en qüestió, així com la Constitució, que parla de "respecte i protecció", així com qualsevol càrta de Bilingüisme, culturalisme... o de Co-oficialitat, nens, oneres..., està en la mateixa línia, pentura amb la mànegua un poc més ampla, de mantenir la colonització lingüística.

Suposem, però, que aquest Decret és una primera passa i que l'autonomia comportarà la normalització (oficialitat exclusiva) de la llengua catalana, la legislació, l'execució i la judicialització des de Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera en matèries culturals, d'educació, econòmiques..., en una paraula, la descolonització.

En aquest sentit destaquem un parell d'aspectes del contingut i de la possible aplicació d'aquesta passa de pocs.

D'una banda és notòria la semblança amb els Decrets similars per a

Catalunya i per a Euskadi, d'altra banda l'ordre en què han aparegut fa veure que les nacions són de 1a, o de 2a, segons la pressió política de què són capaces i segons la força bruta o econòmica.

Observem també la política de desorientació i disgregació que du el poder estatal, augmentada encara amb els títols dels Decrets per a Catalunya, el País Valencià, i les Illes Balears: "Llengua catalana", "llengua valenciana" i "modalidades insulares de la lengua catalana".

Queda també patent la colonització cultural a què estam sotmesos. La suposada cultura "espanyola" integra els continguts d'ensenyament, dels mitjans de comunicació i de les situacions de poder. La nostra cultura és tan moneta i tan tan petita que amb tres hores setmanals als plans d'estudi en té prou: Diu el títol que s'incorporen no només "las modalidades insulares de la lengua catalana" sinó també "la cultura a que han dado lugar". I l'article quint parla de "Cátedras de Lengua y Cultura de las Islas Baleares" a l'Escola Universitària del Professorat d'EGB.

L'ús indiscriminat i confús de la paraula cultura se suma a la confusió d'altres termes com bilingüisme o nacionalitat amb un únic objectiu: la colonització democràtica.

La possibilitat de l'ensenyament EN català és prevista a l'article tercer atenent la llengua materna de la població escolar i deixant l'opció als pares dels alumnes, qualsevol cosa han de decidir, i a més ja estan ben adoctrinats en la utilitat del bilingüisme ben entès i dels "300 millones y Cía". No se té en compte, però, la necessitat social, pedagògica, psicològica..., reconeguda fins i tot per la UNESCO, que l'ensenyament de la lectura/escriptura se faci en la llengua nacional, en la pròpia del medi on el nen ha de viure, en la catalana, aquí, i encara la vergonya, per dir-ho de qualque manera, dels treballs obligatoris.

Aquest Decret no és una primera passa, ja que molta d'ensenyants han anat bastint la infraestructura que farà possible una ràpida presa de posi-

(Continua a pàg. 6)

C. O. P. E.
MALLORCA



RÀDIO POPULAR DE MALLORCA

és popular i és
de Mallorca

TELES MALLORQUINES I ROBA DE LLENGOS

a

CAN OLIVER

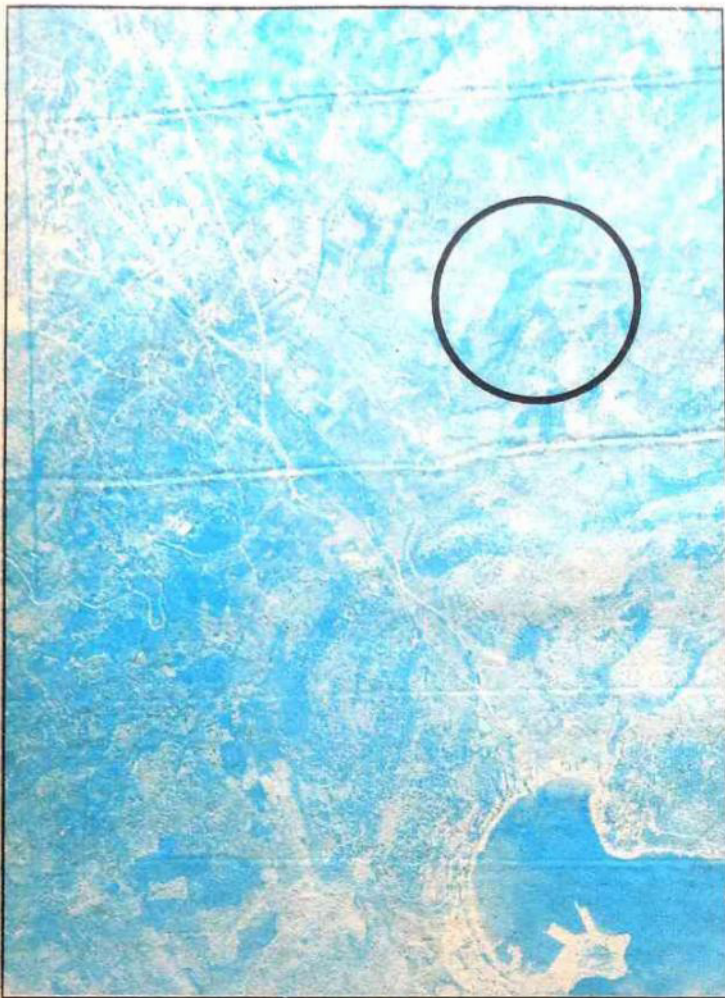
Carrer Victòria 1
Tel. 631288 Soller



"Curial Edicions Catalanes
us anuncia una
novetat important:



La primera enciclopèdia
manual en llengua
catalana"



UNA CASA ESPECIALITZADA EN ALTA FIDELITAT



imatge i so

- * So Professional
- * Alta Fidelitat
- * Lloguer de pel·lícules
- * Televisió
- * Cinema
- * Discs
- * Servei Tècnic Propi

Carrer Antoni Marquès Marquès, 4 — Tel. 29 61 74
CIUTAT DE MALLORCA

Les pedreres: una amenaça també per Sóller

Anomenam Es Forn des Guix a una zona agrícola d'oliveres i bosc situada a la carretera de Sóller a Deià a menys de dos kms. del casc urbà de la població i a cent metres de la via del tren de Sóller a Ciutat. El topònim d'aquest indret ve donat per l'existència d'una petita indústria artesanal d'extracció i tractament de mineral de guix, abandonada des de fa molts d'anys per manca de rendibilitat.

EL PRIMER INTENT

El lloc en qüestió cobrà importància a partir de 1975, quan es sol·licità oficialment permís d'exploració del guix de baixa qualitat existent a la zona, a través de la Delegació del Ministeri d'Indústria. En aquells moments, l'oportuna intervenció dels veïns afectats oposant-se a la petició suposà en primera instància la denegació de la concessió d'exploració i la consegüent congelació i retirada de l'expedient administratiu.

La Delegació de Mines basava la seva postura negativa en el fet que l'expedient estava contra les ordenances del Pla Provincial d'Urbanisme, tot i que l'Ajuntament de Sóller havia donat el seu vist i plau.

UN NOU INTENT

Els veïns estaven segurs d'haver allunyat el perill quan l'any 1977, Angel Fernández, un asturià resident a Ciutat, sol·licità novament la concessió d'exploració del guix —prèviament havia anat comprant petites propietats de la zona pagant preus tres vegades superiors al seu valor real.

Aquesta nova temptativa provocà la reacció dels propietaris veïns que començaren una campanya de conscienciació popular a través del Setmanari local.

LES RAONS D'UNA OPOSICIÓ

Entre d'altres, l'oposició se basava en els arguments següents:

—La concessió del permís suposava la possibilitat d'exploració de cent vuitanta quarterades, superfície equivalent a la que ocupa la totalitat del casc urbà de Sóller. Comptant que les propietats de l'explorador no arribarien ni a quatre, les altres s'haurien d'expropiar.

—Es Forn des Guix se troba molt prop del casc urbà, i encara més aprop de la via del Ferrocarril que se veuria greument afectat.

—L'exploració donaria feina a tres o quatre persones —para les del propi Sr. Fernández—, i en llevaria a més de quinze que viuen del conreu de les finques colindants en règim d'assalariats, sense comptar amb els petits propietaris.

—La degradació de l'entorn

seria irrecuperable i evident degut a les matèries en suspensió i pols despreses com a resultat d'haver d'extreure seixanta tones diàries de guix d'uns terrenys que segons una publicació de l'Institut Geològic i Miner d'Espanya són "de baixa qualitat, distribuït en capes molt irregulars i de difícil extracció", lo qual suposava haver de remoure quatre tones de material per cada una de guix.

—La destrucció del paisatge en una zona declarada com a Paisatge Protegit pel Pla Provincial d'Urbanisme seria irreversible com ha quedat ben demostrat a altres indrets de l'illa.

—Les declaracions del Sr. Fernández en el sentit que no tenia intenció d'instal·lar-hi cap fàbrica de reconversió i tractament del guix fa pensar en una acció sota mà de la indústria Portlanç encoberta per la persona de l'esmentat Fernández que actuaria com a home de palla, cosa que jamai ha estat desmentida per aquest.

ENGANATS PER LA DELEGACIÓ D'INDÚSTRIA

Quan el projecte va sortir a informació pública se recolliren més de cinc-cents firmes entre els veïns de Sóller en el temps record que quinze dies. Malgrat això només 52 arribaren a temps de personar-se a l'expedient: Els propietaris més afectats i el Ferrocarril de Sóller.

Al mateix temps, l'Ajuntament sol·licitava els informes tècnics dels organismes pertinents: la Diputació Provincial, la Comissió provincial d'Urbanisme, els serveis tècnics de l'Ajuntament, la "Jefatura" local de Sanitat, Belles Arts i el Ministeri d'Informació i Turisme informaven negativament; mentres que la Jefatura de Transportes Terrestres i el Col·legi d'Arquitectes donaven un informe ambigü i condicionat a altres organismes. La majoria d'aquests informes, tanmateix, arribaren tard i no se pogueren afegir a l'expedient.

A l'estiu de 1977 la Delegació de Mines declarava improcedents les alegacions en contra fetes pels veïns i pel Ferrocarril de Sóller —per no haver-les fetes en el moment oportú!!!— i posava especial esment en passar la pilota a l'Ajuntament afirmant que "era el qui tenia la darrera paraula".

UN PLE EXTRAORDINARI

Encoratjats per aquestes manifestacions, els veïns de Sóller i totes les associacions polítiques i culturals aconseguiren provocar un Ple Extraordinari de l'Ajuntament on s'hi registra la major influència de públic mai coneguda: les portes de la Sala resten obertes i el públic invadeix l'escala principal; hi assisteixen l'Escritorisme local, partits polítics, associacions culturals, Unió de Països, Grup de Defensa i Control, Talaiot Corrat i premsa provincial; s'improvisen lletres per moltes de cançons populars i es publica una revista gràfica al·lusiva al tema. Al final s'arrabassa la declaració de l'Ajuntament en el sentit de "oposar-se a la pedrera des Forn des Guix i a qualsevol altra mina o pedrera de les mateixes característiques".

PERÒ L'EXPEDIENT SEGUÏA EL SEU CURS...

Estava definitivament resolida la qüestió? Només havia començat! Aquest acord no tenia cap validesa oficial de moment. Havia servit, en tot cas, per mesurar les forces i conèixer el grau de conscienciació del poble. Només tardaria efecte quan, una vegada concedit el permís d'exploració, concessionari demanés permís a l'Ajuntament per obrir la pedrera. Llavors, aquest s'hi oposaria. Mentrestant, tot seguia igual...

Una vegada desviada l'atenció de l'opinió pública cap a l'Ajuntament, la Delegació d'Indústria se trobava amb les mans lligades per a fer seguir el curs normal de l'expedient sense preocupació cap mena. Tant és així, que principis d'aquest mes de desembre el Bolletí Oficial de la Província publicava una nota en la qual feia públic que dia 17 de gener tècnics de la Delegació de Mines procedirien a la demarcació dels terrenys, darrera passa abans de l'aprovació definitiva per part del Director General de Mines.

Això exaltava novament els ànims de l'opinió pública i el grup de veïns creava un Col·lectiu de lluita contra la pedrera que com a realitats immediates ha organitzat adhesius, pòsters i revistes il·lustratives a la pedrera, ha muntat taules de venda i d'explicació de la qüestió, ha sol·licitat a través de la premsa la definició del Pla d'ordenament Albertí, s'ha posat en contacte amb la premsa i ràdio, i ha organitzat pel dia 4 de gener una taula rodona amb participació de tècnics, juristes i persones implicades. Se pensa també en convocar una manifestació massiva a la zona el dia de la demarcació dels terrenys.

Si heu de comprar cap...

"SUPERMERCADO DEL

* CUINES, * NEVERES, * TELEVISIÓ

Carrer Blanquerna,

Hi ha tres alternatives...

Molts són els qui han parlat i definit saviament sobre la crisi del nostre món. Al seu temps m'impressionà, com a molts d'altres, el "Manifest per la Supervivència" i l'estudi de l'Institut de Tecnologia de Massachussets "Projecte sobre la condició humana" de principis dels anys setanta, on queden més sistematitzats i estudiats els factors d'aquesta crisi que se va instaurant quasi a partir del mateix moment en què s'inicia el "modus" de producció encara vigent.

I aquests factors, segons els tècnics, que elaboraren l'esmentat treball, són presents a totes les diferents societats, si bé en unes proporcions variables i específiques per cadascuna d'elles, sempre incloent components tècnics, socials, econòmics o polítics. No cal dir que la qüestió energètica hi és present sempre.

Traïent aquest esquema a Mallorca és evident que com ja preveuen els autors totes les peces hi són aquí presents:

Aquí es troba la pobresa enemic de l'abundància.

Aquí s'ha degradat el medi ambient. Aquí s'ha perdut la fe en les institucions. Aquí s'ha produït un creixement urbà sense control.

Aquí de cada vegada hi ha més inseguretat dins l'ocupació.

Aquí tenim una gran part del jovent en estat d'alienació i no en parlem dels qui ja s'han fet grans.

Aquí també es rebutgen els valors tradicionals.

I per acabar, aquí també ens han arribat els esquitxos de la inflació i de les conseqüències derivades de les distorsions monetàries i econòmiques.

Però evidentment, i sempre segons el meu punt de vista, qualsevol cosa especial passa aquí a Mallorca. Mallorca té un passat dur i penós, com altres pobles que hi ha en el món també el tenen. Però la Mallorca majoritàriament agrària dels nostres pares ha sofert un canvi social-econòmic com tal vegada a poques contrades s'ha produït. La Mallorca forana, reserva d'esperances nacionals, ha sofert les conseqüències d'aquest treball social i un dels seus efectes més preocupants és que un considerable contingent d'aquesta població forana amb el rebuig del seu passat, certament dur, posa dins la mateixa olla per mecanismes d'analogia (?) actituds d'autogressió respecte a la pròpia identitat que entesa en formes de cultura pròpia, costums i llengua són avui perillosament refuades i fins i tot odiades per una part d'aquesta col·lectivitat forana en tant que a Ciutat aquest fenomen dissortadament no és nou ni ens ha de sorprendre vist el gran percentatge de gent mossonea que de sempre hi ha fet el nuu.

Aquesta gent que va a la recerca d'un esdevenidor diferent i al seu modo de veure millor que aquest passat de suors i treballs bruts, ens fa pensar en aquelles aus migratòries que atresen per les lluminàries dels fars de la costa escolen les seves vides esclatant els seus cervells contra el vidre d'aquestes lluernies enganyoses.

Aquesta gent hauria de pensar que ha emprat un camí que no té futur, un camí que no és altre que el camí de la mort cívica. I aquesta peça clau del conjunt dels perquès de la nostra crisi particular també ens explica les inhibicions i les delegacions a tercers de les responsabilitats cíviques i polítiques, mal que pateix de socarrel la nostra societat però mal que malgrat sigui genèric i universal conté, al meu modo d'entendre, una perillosa llavor d'impostència suïcida davant una fantasma que, ben mirat i analitzat, només té de real el que pugui tenir de veritat absoluta i de lògica

irrefutable el fet d'entendre la vida tan sols dins aquest únic vessant del consumisme i del desenvolupament il·limitat. Perillosa lluernia que ens ha dut a la degradació de la qualitat de vida que objectivament podem experimentar i que ens durà, si no hi posam remei, al consum de la darrera unitat energètica.

D'acord amb aquesta temàtica em ve a la memòria un memorable article del Dr. Peccei, fundador del Club de Roma, "El moment i la veritat s'està acostant" el qual perfectament conscient de l'estadi històric que vivim, exposava tres possibles escenaris per al futur de la nostra societat:

A/ Crisi definitiva amb guerra i retorn a una espècie de societat medieval i de redistribució de la societat mundial.

B/ Imposició d'una societat autoritària, no democràtica, que sols tendria un èxit transitori, per acabar en la crisi final.

C/ Construcció d'una utopia fonamentada en la raó i amb les possibilitats que ofereix una societat madura amb capacitats i disposició per tractar els problemes de manera diferent a com han estat tractats durant el passat.

Sempre pensam que és possible que cap d'aquestes dues primeres alternatives es pugui produir excloent la tercera, creim trobar arguments històrics que ens avalin aquesta opinió i per això és que ens queda encara empués l'esperança.

Però traspassant, altra vegada, al nostre entorn immediat totes aquestes propostes veim que efectivament a Mallorca fa temps que s'han començades les llistes dels prevaricadors, dels inhibits i dels insolidaris i és per mi prou evident que tots ells, prevaricadors, inhibits i insolidaris són els que faran possibles les dues primeres i terribles alternatives que imaginà Peccei.

Sortosament va sorgint al nostre entorn la gent que vol construir els nous valors perdurables de la futura societat; amb goig, fe i entusiasme m'ajuntaria amb ells per emprendre aquest camí de la utopia raonable esperant que una societat històricament madura ha de treure forçadament recursos, capacitats i disposicions per tractar els problemes de manera diferent de com han estat tractats fins ara.

Som dels qui creuen que no se tracta de resoldre només una crisi econòmica, els problemes humans no són tan simples com els simples els solen veure, els problemes humans són calents, apassionants i globals i queden molt per damunt de la via calculista, freda i econòmica. Amb perdó dels erudits vull recordar les darreres paraules del senador Símacus al senat del govern imperial romà i cristià "Es impossible arribar a una veritat tan gran seguint un sol camí".

Pens que la veritat els resultarà encara massa grossa a aquests cans marins de la dialèctica materialista, implantadors de solucions omnivalents, esperem, que temps creim que ens queda, a veure com s'enginyaran per tornar la fe als prevaricadors i el coratge als inhibits.

En Símacus va parlar fa prop de dos mil anys i encara ara es recorda de tant en tant.

Climent Garau

Cartes a "Mallorca Socialista"

Algunes puntualitzacions a la "tendència crítica" del PS

Senyor Director: li agrairé la publicació de la carta següent.

Un grup de militants de base del Partit Socialista de Mallorca hem quedat atordats davant el rebombori produït per la presentació pública d'una autodenominada "tendència crítica", que s'organitzava dins el nostre partit. Les raons del nostre atordament es fonamenten en els punts següents:

1. Els objectius polítics que, segons la seva pròpia declaració, justifiquen la creació de la tendència són uns objectius que des de sempre han estat assumits per la totalitat del partit. No creim que ningú pugui atorgar-se el paper de defensor d'allò que és substancial al PSM: socialisme, nacionalisme i servei a les classes populars mallorquines. Aquests principis els defensam tots els qui tenim el carnet del partit i també els assumim l'actual executiva, la qual presenta la seva candidatura al Congrés amb el lloc prou ben dir a la pràctica els punts programàtics que el mateix Congrés acabava d'aprovar. Presentar-se públicament com els defensors en exclusiva dels objectius abans esmentats és una mena d'insult a tots els militants, que també creuen i defensen la naturalesa ideològica del PSM i, malgrat això, no són membres d'aquesta autodenominada "tendència crítica" ja que la consideren de tot innecessària. I la considerem innecessària perquè, sense estar integrats dins la tendència, també nosaltres contribuïm i contribuïm al manteniment dels objectius del PSM, els quals no són patrimoni de cap tendència sinó de la totalitat dels seus militants. Convertir-se en defensors d'una ortodòxia ideològica pretesament en perill significa tenir complex de vestals i esser més papistes que el papa. L'única veritat política que mereix tots els respectes, és aquella que és resultat d'un debat democràtic entre tots els militants del partit. Aquells que, creient-se uns il·luminats, volen vetllar paternalment amb el fi d'evitar la contaminació del PSM demostren tenir poca confiança en la capacitat dels militants de guiar en tot moment l'orientació del partit pel camí que li pertoca.

2. Segons els periòdics, els portaveus de la "tendència crítica" afirmaren que els principis polítics aprovats en el passat Congrés eren els seus. Això, així de clar, és una mentida. Els voldríem recordar que en el Congrés se decidí, per ampla majoria, que s'aprovessin les dues ponències polítiques ja que se va considerar que eren complementàries i no antagoniques. I precisament els qui se mostraren més reaciosos davant aquesta resolució foren alguns dels més destacats representants de la "tendència crítica" (en concret, recordam que un d'ells defensà públicament la conveniència d'escolli-ne una de les dues, si bé, després, i a favor de l'aprovació de l'una i de l'altra). D'altra banda, els "crítics" convé que

recordin que fou derrotada la seva proposta de suprimir els apartats de política sectorial coneguts dins la "ponència oficial". Finalment, si oblidem que sobre la qüestió de l'espai polític el partit s'aprovà el redactat de la ponència "d'agrupació de Ciutat (sector "crític")", també, s'aprovà l'esmena presentada per l'agrupació de Santa Maria. Com veis, una vegada més els comptes, la vostra afirmació apareix com a totalment falsa, no sabem si com a conseqüència d'una mala informació o, i això ja seria més greu, com a producte d'una voluntat de manipular els objectius en profit propi.

3. Una altra afirmació dels "crítics" que els pareix preocupant és quan diuen que la nova executiva dona una imatge de deturització. Els preocupem perquè creim que és una mostra de vocació de caçadors de bruixes que tenen alguns dels membres de la "tendència crítica". Segons el seu parer, només ells se mantenen fidels a la pau de l'essència pessemera i només ells duen el munt el front la marca dels escollits. Poc els importa que a la nova executiva hi hagi antics lluitadors de la clandestinitat, fundadors del PSI, nacionalistes radicals de molt abans de la mort del dictador, sindicalistes que des de fa anys realitzen un treball de base, i, a més, activistes de tot tipus, persones que han treballat políticament amb els pobles de la Part Forana... Donen una imatge de deturització no pel seu historial ni pels seus actes, encara no han tingut temps de posar a marxa l'executiva, sinó perquè no pertanyen al seu grup, el qual s'ha autoprotocladat portadors de l'única veritat política. Els "crítics" amb la seva mania de classificar a tothom contribueixen a fragmentar el partit en sectors, evitant, així, que l'origen lògic d'aquests vengui determinat a l'aparició de punts de vista diferents sobre qüestions concretes.

Per acabar, ens voldríem adherir a la proposta feta per J.A. Adrover quan a l'acte de la presentació de la tendència digué que calia desdramatitzar la situació i que treballant junts seria com arribar a la integració dins el partit de tots els militants (citam de memòria). Totalment d'acord. Però el fet que determina que el PSM estigui en crisi és que encara no és un partit com cal: una organització sòlida, una militància activa, una paciència de donar respostes solvents als problemes de Mallorca i de les seves classes populars. Aquí és el desafiament. I és ben possible que no es realitzaria si ens entretenim organitzant batalles estèrils i vivint atemorits pels fantasmes que amaguen la naturalesa del partit. Tot això, no obstant, és contemplat amb satisfacció per aquells que saben que la consolidació del PS pot significar la seva derrota.

Damià Pons i Pons.

Com se'n passen les pilotes

Realment aquest país no té cura, perquè es demana una democràcia i ens donen un producte adulterat fet com de plàstic de segona mà. Perquè un partit polític com el dels comunistes demana amb tota humilitat i pedregos calents a l'Ajuntament de Pollença l'aprovació d'un reglament intern per a la regulació de la participació ciutadana en la cosa pública i al Batle no se li ocorre altra decisió que enviar al Govern Civil aquesta suggerència.

Al Govern Civil la pilota els cremava dins les mans i no sabem que fer-ne, hi troba que el millor és tirar la pilota defora dient que la documentació s'ha de presentar en Castellà.

Què els castellano-parlants haurien de dir aquests insults polítics d'un senyor Governador, fent del nostre idioma Castellà un arma ofensiva no té però de Déu. Els castellano-parlants haurien de mostrar a quicun que ja està bé de l'utilització imperialista de la nostra llengua, de la nostra cultura continental i de les nostres idiosincrasies de pobles i nacions hispaniques amb drets i armes per defensar aquests drets.

Senyor Governador de Balears, baia vostè amb Déu dimítui per favor, i deixeu en bona pau el nostre idioma Castellà. Els castellano-parlants no hem de voler que el nostre idioma matern sigui imposat a ningú. Es

notre i res pus, i si hem tollert excessos anti-castellans en les files de certs sectors esquerrans ha estat perquè la normalització de la llengua catalana de les illes feia necessari aquests sacrificis nostres, aquesta comprensió i ajuda als nostres companys en lluita per les llibertats més fonamentals. Però en el moment que la normalització del idioma de les illes començà a fer-se realitat, no estam disposats a tolerar cap insult al nostre idioma Castellà, i menys encara a membres d'institucions oficials i tan sants i sagrats com els polítics que sense escrúpols facin de la nostra cultura un arma propagandística, agressiva i dominadora. Convé que en l'àmbit autònom de cada nacionalitat les autoritats siguin especialment prudentes en l'exterminació dels seus sentiments culturals perquè puden actuar com explosius d'espolenta retardada.

També convé que aquests esclatissos que a les borses del regim dictatorial anterior eren davall la cobertura humida i pudenta del poder centralista no vulguin ara ésser "més papistes que el papa" i que se decidís a proclamar el seu mallorquinisme d'ultra tomba, perquè tots sabem que els recol·lectors d'esclatissos estan sempre disposats a la recerca, pel bosc. I deixi això perquè la pilota, fent bots, ens ha arribat, i nosaltres si sabem què hem de fer.

El que hem de fer és dir la veritat, malgrat faci mal a quicun, sigui amic nostre o no, i guai a nosaltres mateixos, si fa mal les cures del metge que tracta les ferides.

No hem estat mai moderats i no deman moderació, demanem que d'una vegada es clarifiqui a on són els problemes reals, on la retòrica intel·lectualista i administrativa, a on la capacitat i l'última dels dirigents d'època, que no saben conquerir drets més fonamentals, i a la para la pilota si ningú la vol.

No estic d'acord amb cap gament de participació ciutadana en l'Ajuntament perquè l'acció i gestió pública ja veu a la retòrica intel·lectualista i administrativa, a on la capacitat i l'última dels dirigents d'època, que no saben conquerir drets més fonamentals, i a la para la pilota si ningú la vol.

J.A. Encinas S.

LLEGIU

ÚLTIMA HORA

DUES EDICIONS DIÀRIES

Llengua i ensenyament

(Vegeu pàg. 3)

La llengua catalana dins l'ensenyament, i des del punt de vista legislatiu ja la Llei d'Educació reconeixia la desigualtat lingüística. Així i tot és una passa.

La voluntat que el Consell General Interinsular ha mostrat en l'aplicació immediata i àmplia tant com sigui possible del Decret fa confiar que, si, que se farà una passa endavant.

Una convicció ha de guiar aquesta aplicació: La llengua catalana no és un idioma que s'ha d'ensenyar en les seves modalitats i mitjançant una visió folklorica i sentimental durant tres hores setmanals en el marc d'una escola tancada i compartamentalitzada i d'una política educativa capitalista i colonial.

La introducció de la llengua catalana a les nostres escoles ha de suposar

un nou estil d'educació del medi a través del medi, ha de suposar un trencament d'horaris, de parets i de motllos.

El Decret no és cap meta, no està tot fet ni de molt. L'educació ha de passar a ésser mallorquina (i menorquina i porrerencina...) I ho ha d'ésser quant a legislació i execució i supervisió, quant a continguts, quant a planificació i quant a metodologia. Això suposa un canvi radical tant en política educativa, com en la confecció i utilització del material didàctic, com en l'actuació dels ensenyants.

Aquest canvi l'han començat ja amb força bastants d'ensenyants, esperam que els dirigents de la política mallorquina l'accelerem en allò que els pertoca tant com sigui possible.

Toni Artigues

EUSKADI: un país ben complex

Conversa amb Joan Mari Torrealdai, sociòleg i escriptor basc

Joan Mari Torrealdai Nabea va néixer a Gernika l'any 1942. És llicenciat en Sociologia, Diplomant en Llengua Francesa, llicenciat en Teologia, ex-director de la revista quinzenal informativa ANAITASUNA, director de la revista cultural JAKIN, premi "Kirikiño" de periodisme basc, ex-secretari de l'Associació d'Escriptors Bascs, Secretari de l'Associació d'Escriptors Bascs, Secretari de l'Associació Basca de Sociòlegs i Acadèmics de la Llengua Basca. Va ser enguany el ponent del País Basc a les Jornades Internacionals del CIEMEN de Cuixà, l'agost passat. Sembla, doncs, la persona ideal per parlar-nos de la complexa societat basca, forçada des de fa anys a viure en un estat de constant tensió i intranquil·litat, però infatigable en la recerca del seu propi destí. Sobre els problemes actuals de la societat basca vaig poder tenir amb en Joan Mari aquesta entrevista que segueix.

—Euskadi Sud és un país complex perquè hi conviuen 3 comunitats diferents entre si: els autòctons que parlen castellà i els immigrants. Mentre que les dues primeres semblen en principi homogenies, la tercera és força heterogènia, formada per gent de diverses procedències, sobretot gal·leses i castellans. Quina problemàtica representa per a l'estabilitat de la societat basca, i per al seu futur com a nació, l'existència d'aquestes tres comunitats dins el seu territori?

—D'acord que Euskadi és un país complex. La seva complexitat prové de factors històrics, polítics, culturals, etc., multiplicats tots ells en el nostre cas pel fet d'ésser una minoria dominada.

Es més que discutible la composició tripartita de la societat basca que suposa la pregunta. No crec, per exemple, que es pugui parlar en sentit estrictament sociològic de dues comunitats diferenciades entre els autòctons bascos i no. En la composició diferenciadora d'una comunitat hi entren molts més factors en joc. Entre nosaltres, se sol xerrar de dues comunitats, prenent per línia divisòria per damunt de la llengua factors com la consciència de pertinença o no a la comunitat basca, la integració a la dinàmica de la societat basca.

Després d'aquest parèntesi aclaridor, i tornant al sentit de la pregunta, és evident que la "desintegració" actual presenta problemes per a l'estabilitat basca. No hem tingut —ni tenim encara— mitjans polítics per proposar i organitzar la integració, l'estructuració racional del País. L'equilibri actual a una societat tan tensa i canviant se pot rompre qualsevol dia (bé que personalment no ho cregui, perquè pens que la tendència és clara cap a la integració). Però el perill hi és, al llarguit. I és bo mirar-lo de front. Qui ens pot, per exemple, assegurar contra una política "berrouxista"?

—Hi ha un interès per part de la població immigrada d'integrar-se a la comunitat basca i d'aprendre'n la llengua?

—Tots els indicadors assenyalen un alt grau d'interès de l'immigrant a integrar-se a la dinàmica de la societat basca. A la praxia, molts són ja integrats a diverses nivells, des de les reivindicacions de barri, la participació activa a partits polítics i sindicats bascs, fins a les lluites o les campanyes d'euskarització.

A nivell d'opinió, els quadres de les enquestes realitzades l'any 1977, per exemple, mostren clarament l'actitud del sentiment d'afiliació (el 73,7 per cent dels immigrants està descontent del tracte de Madrid a



Juan Mari Torrealdai

Euskadi), la relativament alta freqüència de nacionalistes a la població immigrada (35 per cent), la seva autoconsideració de bascs (15,7 per cent) abans que espanyols, etc. Però tampoc vull oblidar que aquests quadres assenyalen la dinàmica, però no indiquen el resultat final.

Segons la mateixa enquesta, sembla que el desig de conèixer l'euskera està generalitzat (és el 42,1 per cent d'immigrants que diuen estar disposats a aprendre'l i el 11 per cent que ja ho fan), essent els joves els qui millor disposició hi presenten. Un altre indicador de praxia d'integració lingüística i cultural és l'aprenentatge de l'euskera a les classes nocturnes d'euskarització d'adults. A nivell d'Euskadi superen el 10 per cent del total de l'alumnat i a Guipúscoa sobrepassen el 24 per cent del total dels immigrants. També és un indicador significatiu el fet que envii els seus fills a les escoles. El nombre de pares d'immigrants que envien els seus fills a les escoles és del 7,2 per cent i un 17,5 per cent segons les províncies.

No se'n amaga tampoc aquí que som lluny de la meta desitjada i que si bé aquestes xifres són una mica optimistes ho són molt relativament, ja que no marquen més que un índex, i comencem una mica les dificultats i els obstacles que hem de superar al llarg del camí.

—Com t'expliques el fet que, essent tan important el nombre de persones no basques que viuen a Euskadi Sud, el PSOE vagi perdent importància en pes electoral i el PC no en tingui gairebé gens?

—L'explicació hauríem de demanar-la al PSOE i al PCE. Evidentment, ells deuen haver fetes les seves anàlisis i deuen haver arribat a algunes conclusions. Crec que la resposta global va en el sentit de constatar que aquesta dos partits no són "abertzales" (nacionalistes) i que les noves formacions polítiques "abertzales" van cobrint el camp tradicionalment cobert per ells. És conegut, per exemple, pel que fa al PSOE que hi havia dues línies respecte al basquisme i que la pèrdua de vots va ser interpretada com a rebuig a la línia mancomunada, sortint-ne així reforçada la posició de Txiki Benegas considerat com a més "abertzale".

—Com a sociòleg, creus que és possible el bilingüisme oficial d'un país en igualtat de condicions per a les dues llengües? Penses que el bilingüisme serà la solució per a l'euskera?

—El bilingüisme oficial me pareix que és possible davant el paper. A la pràctica i damunt el terreny, la igualtat de condicions per a les dues llengües presen-

ta problemes ben arduos. Hi ha qui parla de "llengües en contacte". Se les hauria de presentar, com ho ha fet l'acadèmia de la Llengua Basca, "Euskaltzaindia", com a "llengües en conflicte". En el cas concret de les cultures fins ara perseguides i negades i avui per avui tolerades, les declaracions d'igualtat de les llengües i, en el nostre cas, la no discriminació pel desconeixement de l'euskera, pot ésser purament i simplement un parany, una manera de perpetuar la mateixa situació diglossica. El bilingüisme, per ésser real, no pot conformar-se amb la paritat de llengües, sinó que ha d'exigir la primacia i la preeminència de la llengua inferioritzada.

—Navarra i Euskadi Nord presenten una problemàtica diferent de les altres províncies basques. Com veus la situació i el futur d'aquestes dues zones del teu país? Jo crec que Navarra és històricament, lingüísticament, culturalment i econòmicament Euskal Herria amb el mateix dret de qualsevol altre dels territoris històrics bascs. Actualment està segregada per interessos bastards que qualche dia es faran palesos. A termini mitjà Navarra formarà part de les institucions basques.

Més difícil és el problema d'Euskadi Nord, ja que aquí sí que "topam amb l'Eglésia": la frontera del Bidasoa que divideix el territori basc en dos estats, el francès i l'espanyol. Crec que a llarg termini s'hauran de crear ens institucionals que abracin les dues parts avui desunides per la línia fronterera.

—Finalment, ¿què penses de l'estatut d'autonomia per a Euskadi que recentment han aprovat les Corts Espanyoles?

—L'estatut d'autonomia confeccionat a Gernika i aprovat a Madrid queda lluny, molt lluny, de la solució en profunditat dels problemes que té plantejats Euskadi. Amb tot, confio que sigui una plataforma inicial, la més baixa, per anar avançant, des d'aquí, i anar conquistant cotes de poder de cada vegada més altes.

La visió, curta visió, que en Joan Mari Torrealdai ens ha donat de l'estat sociològic i en certa mesura sociolingüístic del País Basc és ben interessant. Sorpren, tal vegada, el grau d'interès de la població immigrada per integrar-se a la cultura del país que els ha acollits i aprendre'n la llengua. A Mallorca ens manquen estadístiques en aquest sentit, cosa que ens impossibilita conèixer quin abast real té a ca nostra la integració de la població d'origen "foraster" a la comunitat mallorquina. Però per ventura no assolirien una nombres tan grans... Pens, d'altra banda, que és molt important l'opinió que en Joan Mari ens dona sobre el bilingüisme, i crec que s'han de tenir molt presents les seves paraules sobre l'estatut d'autonomia que s'ha concedit al País Basc. El nostre, si és que mai ve, probablement no arribi tan sols a la meitat de les concessions d'aquí.

Jaume Corbera

VIATGE

A

CUBA

AMB

"MALLORCA SOCIALISTA"

SORTIDA SEGONA QUINZENA DE JULIOL

PREU APROXIMAT: 60.000,- Pts.

POSSIBILITAT DE PAGAR A TERMINIS MES INFORMACIO EN EL PROPER NUMERO DE

"MALLORCA SOCIALISTA"

MALLORCA SOCIALISTA BUTLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

Nom _____
Adreça _____
Població _____ Tel. _____

M'interessa una subscripció:

- ☐ Anual 500 pts
☐ Anual 1.000 pts.

Forma de pagament:

☐ Rebut domiciliat a un Banc

Banc _____ Suc _____

Compte n.º _____ Titular _____

☐ Enviaré l'import Taló n.º _____

Gir Postal _____

Signatura, _____

* Inclou números monogràfics

Per la vostra comoditat (i la nostra)
domiciliu els pagaments al banc.

Autodepuració de l'aigua marina

Ens referirem concretament a l'efecte antibiòtic que l'aigua de mar exerceix sobre les bacteries d'origen fecal que allà hi vessen procedents de les clavegueres urbanes.

Tots sabem que la contaminació fecal és deguda a la quantitat de bacteries d'origen humà o animal.

La quantitat d'aquestes bacteries fecals per unitat de volum ens donarà una idea de la contaminació en aquella zona. Des del moment i el lloc de l'abocament d'aquestes aigües el temps i l'espai jugaran en contra de la densitat de les bacteries fecals. Quines són les causes d'aquesta disminució del nombre de bacteries?

El mar actua en aquest

cas com un organisme en el qual s'introdueixen substàncies estanyes, posa en pràctica una sèrie de mecanismes físico-químics i biològics per combatre i eliminar aquesta infecció.

Mecanismes físico-químics.— Les bacteries fecals procedents dels budells estan adaptats a viure a un pH neutre o lleugerament àcid i a una concentració osmòtica determinada, 9 grams sal/litre. En arribar al mar canvien de cop aquestes condicions. El pH és més elevat, 8,2 aprox. i la concentració de sals és de 37-38 gr./litre en el Mediterrani a més de tenir aquest mitjà líquid una composició química molt diferent de la dels nostres budells. L'efecte químic més el xoc osmò-

tic fa que molta dels microorganismes no ho resistin i morin.

El gradient de difusió a partir de la terminal de l'emisari és molt fort degut a l'efecte anterior combinat amb la dilució que experimenta l'aigua dolça contaminada al mesclar-se amb la salada. Aquesta mescla tarda en produir-se més del que sembla degut a la diferència de les dues densitats. Això pot dur fàcilment a realitzar anàlisis defectuoses o males interpretacions de resultats —de la manera com s'han de fer aquestes anàlisis en parlarem en el proper article.

MOLTS D'ANIMALS MARINS DEPUREN L'AIGUA

Depuració biològica.— Els organismes marins eliminen les bacteries d'origen terrestre, es pot tractar d'organismes microscòpics i macroscòpics. Entre els micropredadors hi prenen part indirectament els virus bacteriòfags, però amb escassa incidència perquè es reproduïxen poc. El cas més curiós i interessant és el que es produeix a les aigües litorals per una bacteria la "*Bdellovibrio bacteriovorus*" que té la rara particularitat de menjar-se les *Escherichia coli* d'origen fecal. Aquest rar fenomen descrit en 1962 per Stolp—Petzold obri un camp interessant dins la microbiologia aplicada. És a dir com els mateixos microbis es poden encarregar d'eliminar els microbis contaminants.

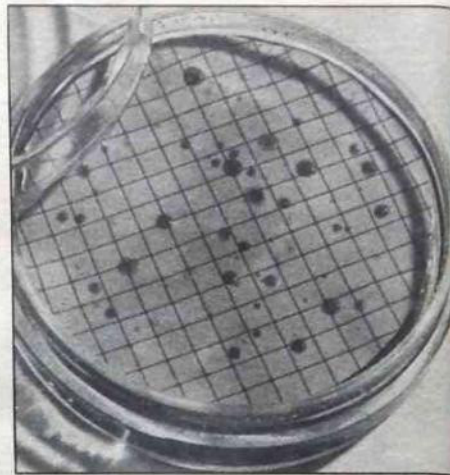
Entre els macropredadors hi ha tot tipus d'animals marins. Des dels protozoos (Pauletti, Monaco 1964) fins a moluscs, esponges, nemàtodes, anèhids, crustacis, peixos, etc. Les esponges i moluscs s'alimenten per filtració de l'aigua de mar, acumulant en el seu cos part de les bacteries que ingereixen.

En el Port de Maó l'any 1975 vaig comprovar l'existència de bacteries fecals dins les escopinyes —*Venus verrucosa*—. Citarem com exemple, les naus de la Badia de Pollença que també serveixen de predadors biològics de les bacteries fecals.

PRODUCCIÓ DE SUBSTÀNCIES ANTIBIÒTIQUES PELS ORGANISMES MARINS

A vegades l'eliminació de les bacteries és deguda a la producció de substàncies antibiòtiques per les algues i alguns animals marins. Aquest fenomen de defensa també es troba molt estès entre els organismes vegetals terrestres. Els primers en demostrar la producció de substàncies antibiòtiques per les bacteries foren Ketchem, Carey i Brigs en 1950 a 1961 Krassil comprovà que de 326 espècies analitzades 27 eren productores d'antibiòtics.

A les algues microscòpiques planctòniques també hi trobam representants amb aquesta propietat. Com a dada significativa assenyallem que Siebert a 1959 demostrà que 30 gr. d'aigua marina que conté gran quantitat de la diatomea *Skeletonema*



linum costatum és capaç de matar 10 milions de bacteries d'origen polutiu.

Prescott a 1965 comprovà l'alliberament de substàncies antibiòtiques per moluscs i esponges.

—XX—

CONCLUSIÓ.— Per a una conservació integral dels ecosistemes marins és necessària una total eliminació de l'activitat humana sobre aquests sistemes. Això és gairebé impossible si es vol mantenir l'actual ritme d'industrialització i de producció. L'actuació de l'home sobre els ecosistemes determina la seva alteració i l'estudi d'aquesta alteració és el

que fa progressar els coneixements sobre el seu funcionament. En el cas concret que tracem la contaminació ha servit com a vehicle indirecte per conèixer nous antibiòtics i la fisiologia immunitària de molts d'organismes marins, la utilitat ecològica de molts de moluscs com les naus que semblava que només servien per adornar el fons marí i obrir un camp a la lluita ecològica contra les infeccions fecals utilitzant la propietat del *Bdellovibrio* depredadors de bacteries fecals.

Tomeu Payeras
Cifre, hidleg



El passat mes de Desembre tengueren lloc a la Ciutat de Mallorca les "Segones Jornades d'Ecologia i Política". Amb tal motiu, "Mallorca Socialista" a partir del proper número anirà publicant les seves resolucions.

UNA TENDA ESPECIALITZADA

EN VESTIR

A LA DONA

MALLORQUINA



C/ RUBI, 12 - TELF. 211344
CIUTAT DE MALLORCA

felpertu
boutique